

ПІДГОТОВКА ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ НА КАФЕДРІ НЕЙРОХІРУРГІЇ І НЕВРОЛОГІЇ ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

*Проф. А. С. Сон, доц. О. П. Лебідь, доц. О. М. Стоянов,
канд. мед. наук В. В. Добровольський, О. В. Хрущ*

Одеський національний медичний університет

Проаналізовано методичні підходи щодо навчання лікарів-інтернів для поліпшення якості навчання на кафедрі нейрохірургії і неврології Одеського національного медичного університету.

Ключові слова: лікар-інтерн, навчання, неврологія.

ПОДГОТОВКА ВРАЧЕЙ-ИНТЕРНОВ НА КАФЕДРЕ НЕЙРОХИРУРГИИ И НЕВРОЛОГИИ ОДЕССКОГО НАЦИОНАЛЬНОГО УНИВЕРСИТЕТА

*Проф. А. С. Сон, доц. Е. П. Лебедь, доц. А. Н. Стоянов,
канд. мед. наук В. В. Добровольський, А. В. Хрущ*

Проанализированы методические подходы к обучению врачей-интернов для улучшения качества обучения на кафедре нейрохирургии и неврологии Одесского национального медицинского университета.

Ключевые слова: врач-интерн, обучение, неврология.

INTERNSHIP DOCTOR TRAINING IN THE DEPARTMENT OF NEUROSURGERY AND NEUROLOGY OF ODESSA NATIONAL MEDICAL UNIVERSITY

*A. S. Son, O. P. Lebid, O. M. Stoyanov,
V. V. Dobrovolsky, A. V. Khrush*

The article presents an analysis of methodological approaches to the training of medical residents to improve the quality of teaching in the Department of Neurosurgery and Neurology Odessa National Medical University.

Key words: medical resident, training, neurology.

В ОНМедУ інтернатуру з неврології відкрито 1978 р., проводять на кафедрі нейрохірургії і неврології; базові установи — обласні лікарні Одеси та Миколаєва, одеські міські лікарні № 1, № 10 і № 11.

Підготовку неврологів проводять за індивідуальними навчальними планами, розробленими на підставі типового навчального плану і програми інтернатури. Протягом півторарічного періоду (18 міс.) передбачено: 10 міс. навчання на кафедрі та суміжних кафедрах і 8 міс. — робота в базових установах. На кафедрі нейрохірургії і неврології (1560 навчальних годин) інтерни отримують ґрунтовні знання з клінічної анатомії та фізіології нервової системи, основних симптомів та синдромів її ураження, розуміння загальних закономірностей розвитку хвороб, основні відомості про окремі нозологічні форми, діагностичні засади, диференційно-діагностичні критерії, лікувальної тактики. Вивчають і опановують основні клінічні та додаткові методи дослідження, отримують практичні навички роботи з неврологічними хворими [1].

Форми навчання на кафедрі різні: лекції з найактуальніших питань неврології та суміжних дисциплін, семінарські та практичні заняття, участь у науково-практичних та патологоанатомічних конференціях, самостійна робота в клініці, вивчення спеціальної літератури [1, 2]. Значне місце в роботі

лікаря-інтерна належить практичній роботі, яка передбачає оволодіння навичками роботи з хворими. Контроль знань на кафедрі здійснюють на залікових заняттях і після закінчення циклу занять на співбесіді, за допомогою комп'ютерного тестування та складання іспиту з практичних навичок [2].

Після 6-місячного навчання на кафедрі лікар-інтерн і далі вдосконалює знання на базі стажування під керівництвом досвідченого спеціаліста-невролога вищої категорії. Базами підготовки є неврологічні відділення районної, міської та обласної лікарень, які розраховані на максимальну кількість ліжок. На базі стажування передбачено самостійну роботу, яка включає самопідготовку вивченням літератури, написанням рефератів (1–2 міс.) з актуальних розділів практичної неврології, обговорення їх на науково-практичних семінарах та конференціях, огляди хворих із визначених тем, участь у клінічних розборах [3]. Пропонуються орієнтовний перелік тем рефератів із основних курсів програми, в який можна вносити доповнення, ураховуючи науково-практичну доцільність. Вибір тем рефератів та їх обговорення здійснює викладач групи (на очному циклі навчання) та керівник інтернів (на заочному циклі навчання).

Приділяють особливу увагу підбору хворих, зокрема з урахуванням ознайомлення інтернів

із патологією, тематика якої підлягає вивченню, можливостей самостійно виконувати необхідні діагностичні та лікувальні маніпуляції. Інтерни знайомляться з динамікою захворювань та лікуванням важких хворих, проблемними діагнозами, дискусійними питаннями диференційної діагностики, залучаються до виконання діагностичних і лікувальних маніпуляцій, додаткових досліджень та обстежень. Практична діяльність, теоретична підготовка та виховні аспекти навчання в інтернатурі є єдиною інтегральною системою органічно пов'язаних між собою різних сторін навчання спеціальності та формування світогляду лікаря. Завчасно планують роботу відділення, враховуючи потреби навчання інтернів (клінічні обходи та розбори хворих, ранкові конференції лікарів, консилиуми, клініко-патологоанатомічні конференції, науково-практичні конференції лікарні/відділення, науково-практичні семінари). Теоретична підготовка передбачає обов'язкове відвідування лекцій, активну участь у семінарських заняттях, науково-практичних патологоанатомічних конференціях. Підготовлені реферати обговорюють на семінарах. На практичних заняттях інтерни під керівництвом викладача опановують практичні навички з неврології та суміжних дисциплін [3].

Для виявлення рівня знань і навичок передбачено: базисний комп'ютерний контроль, підсумковий піврічний контроль та рубіжні контролю, що проводяться після кожного розділу програми за рахунок

семінарських занять. Для заключного іспиту використовують атестаційну комп'ютерну тестову програму, затверджену МОЗ України [2].

Зміст програми охоплює весь обсяг теоретичних знань, умінь і практичних навичок, необхідних лікарю-неврологу для самостійної роботи з надання кваліфікованої допомоги хворим. За весь період спеціалізації інтерн-невролог повинен оволодіти певним переліком практичних навичок. У цьому переліку передбачено три рівні засвоєння матеріалу. Наприкінці терміну навчання в інтернатурі, інтерни, які повністю виконали план, підлягають атестації. Атестація проходить в три етапи: комп'ютерний контроль знань і вмінь, оцінка вмінь та володіння практичними навичками, співбесіда чи інша форма підсумкової оцінки рівня засвоєння навчальної програми з інтернатури. За умови успішного проходження атестації присвоюється кваліфікація лікаря-невролога. В плані підвищення ефективності післядипломного навчання кафедра вже впр'яте приймає міжнародні курси в рамках роботи «EFNS» (European Federation of Neurological Societies), у вигляді регіональних навчальних курсів. Кафедра першою в Україні отримала право проведення в Одесі форумів такого рівня. Протягом останніх 7 років сформована робоча група для організації навчального курсу EFNS. Після звершення роботи завідувач кафедри проводить тестування учасників з опрацьованих тем [1]. У 2013 р. проведено шостий регіональний навчальний курс.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сон А. С. Сучасні методи викладання неврології в системі післядипломної освіти / А. С. Сон, О. М. Стоянов, О. П. Лебідь / Матеріали XIII Міжн. наук.-метод. конф. «Управління якістю підготовки фахівців». Ч. 1. — Одеса: ОГАСА, 2008. — С. 109–110.
2. Стоянов О. М. Досвід використання науково-технічних розробок і описів винаходів у післядипломній медичній освіті / А. Н. Стоянов, В. С. Вишневіський, В. С. Левіщенко // Медична освіта. — 2004. — № 1. — С. 66–67.
3. Шляхи підвищення якості навчального, лікувального процесів на кафедрі нейрохірургії і неврології ОДМУ / А. С. Сон, В. В. Добровольський, О. П. Лебідь, О. М. Стоянов // Медична освіта. — 2010. — № 4. — С. 19–21.